

Мащенко К. С., аспірантка

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, Україна*

БЮДЖЕТНІ ПРОГРАМИ ФІНАНСУВАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ

Актуальними напрямками розвитку мережі дошкільних навчальних закладів є: будівництво нових дитячих садків; реконструкція та відновлення роботи об'єктів, які тривалий час не працювали; відкриття груп дошкільної освіти в інших освітніх закладах; проведення капітальних ремонтів, модернізація матеріально-технічної бази діючих дитсадків; відкриття груп для дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку.

У квітні 2011 р. Кабінетом Міністрів України затверджено Державну цільову соціальну програму розвитку дошкільної освіти на період до 2017 р. [1] Метою Програми є розроблення та впровадження механізму розвитку дошкільної освіти, забезпечення конституційних прав і державних гарантій щодо доступності та безоплатності здобуття дошкільної освіти у державних та комунальних дошкільних навчальних закладах.

Існує два варіанта розв'язання проблеми: перший - забезпечення розвитку дошкільної освіти на рівні місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за умови належного фінансування за рахунок коштів відповідних бюджетів; другий - надання державної підтримки для зміцнення матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів з метою стимулювання розвитку дошкільної освіти.

Програмою передбачено:

забезпечення функціонування та розвитку мережі дошкільних навчальних закладів різних типів і форм власності;

створення умов для обов'язкового здобуття дошкільної освіти дітьми п'ятирічного віку;

розширення мережі дошкільних навчальних закладів, що працюють за одним чи кількома пріоритетними напрямками діяльності (художньо-естетичний, фізкультурно-оздоровчий, музичний, гуманітарний тощо);

впровадження в освітній процес дошкільних навчальних закладів сучасних освітніх технологій, у тому числі проведення їх комп'ютеризації з підключенням до Інтернету;

підвищення рівня науково-методичного забезпечення дошкільної освіти, розроблення інформаційно-методичних комплектів (електронні посібники, віртуальні лабораторії, електронні бази даних, освітні портали тощо) та забезпечення доступу до них закладів дошкільної освіти;

проведення моніторингу якості дошкільної освіти;

формування у дітей та їх батьків здорового способу життя;

налагодження вітчизняного виробництва навчально-методичного, ігрового обладнання і дидактичних засобів навчання в обсязі, необхідному для задоволення потреби дошкільних навчальних закладів;

удосконалення методів психолого-педагогічної, практичної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;

застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі;

утворення при МОНмолодьспорті Міжвідомчої ради з питань дошкільної освіти з метою координації діяльності закладів дошкільної освіти;

утворення окремих підрозділів з питань дошкільної освіти в управліннях освіти обласних, міських (районних) управліннях (відділах) освіти;

підвищення рівня роботи з батьками (утворення консультаційних центрів, підготовка енциклопедії для батьків);

розроблення концепції та запровадження медіа-освіти, підготовка інформаційних дошкільних програм ("Електронна пошта для батьків" тощо).

Програму передбачається виконати протягом семи років. Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 5026,44 млн. гривень, у тому числі 2,53 млн. - за рахунок державного бюджету, 5023,1 млн. - за рахунок місцевих бюджетів, 0,81 млн. гривень - за рахунок інших коштів. Обсяг фінансування Програми уточнюється щороку під час складання проекту Державного бюджету України та місцевих бюджетів на відповідний рік у межах видатків, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання завдань і заходів Програми.

Основними завданнями Програми є:

забезпечення конституційних прав і державних гарантій щодо доступності здобуття дошкільної освіти дітьми дошкільного віку шляхом розширення мережі дошкільних навчальних закладів різних типів і форм власності;

створення умов для обов'язкового здобуття дітьми п'ятирічного віку дошкільної освіти;

забезпечення функціонування та розвитку мережі дошкільних навчальних закладів різних типів і форм власності;

зміцнення навчально-методичної та матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів;

поліпшення якості дошкільної освіти, розроблення механізму, що забезпечує її сталий інноваційний розвиток;

забезпечення особистісного зростання кожної дитини з урахуванням її задатків, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних особливостей;

збереження та зміцнення здоров'я дітей з раннього дитинства;

модернізація системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;

проведення наукових досліджень у галузі дошкільної освіти, спрямованих на забезпечення розвитку дитини, подальшого становлення її особистості;

поглиблення міжнародного співробітництва з питань дошкільної освіти;

розширення переліку форм роботи з батьками.

На виконання програми у 2011 р. додатково відкрито 472 заклади (у 2010 році – 424) – 136 з них відновили свою діяльність, в інших освітніх закладах почало працювати 316 груп, введено в дію 20 новобудов [2]. Таким чином у 2011 р. кількість дітей дошкільного віку, які відвідують дитячі садки, збільшилася на 61 тис. – з 1 млн. 272 тис. (у 2010 р.) до 1 млн. 333 тис. Уперше за роки незалежності відсоток охоплення дітей дошкільною освітою перевищив показники 1990 р. Нині в дошкільних закладах у середньому на 100 місць претендує 108 дітей (у 2010 році – 112). У міських дитсадках цей показник – 123 дитини на 100 місць, у сільських – 83. Найбільший дефіцит місць у дошкільних закладах в Івано-Франківській, Волинській, Сумській, Полтавській та Закарпатській областях.

Виконання Програми дасть змогу: удосконалити нормативно-правову базу з питань забезпечення ефективного розвитку дошкільної освіти; створити умови для подальшого розвитку дошкільної освіти; розширити мережу дошкільних навчальних закладів різних типів і форм власності; зміцнити матеріально-технічну базу таких закладів; збільшити кількість дітей, що здобули дошкільну освіту, задовольнити їх освітньо - культурні потреби, а також потреби у самовизначенні і творчій самореалізації; удосконалити систему перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів дошкільних навчальних закладів.

Література

1. Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року: затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>>

2. Глава держави вважає неприпустимим скорочення фінансування дошкільної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://pon.org.ua/novyny/998-glava-derzhavi-vvazhaye-nepripustimim.html>>